

HRVATSKI SABOR

3178

Na temelju članka 88. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZBORIMA OPĆINSKIH NAČELNIKA, GRADONAČELNIKA, ŽUPANA I GRADONAČELNIKA GRADA ZAGREBA

Proglašavam Zakon o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba, kojega je Hrvatski sabor donio na sjednici 5. listopada 2007. godine.

Klasa: 011-01/07-01/158
Urbroj: 71-05-03/1-07-2
Zagreb, 12. listopada 2007.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Stjepan Mesić, v. r.

ZAKON

O IZBORIMA OPĆINSKIH NAČELNIKA, GRADONAČELNIKA, ŽUPANA I GRADONAČELNIKA GRADA ZAGREBA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovaj Zakon uređuje način, uvjete i postupak izbora općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba kao nositelja izvršnih ovlasti u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te ostvarenje i zaštitu biračkog prava.

Članak 2.

Općinski načelnici, gradonačelnici, župani i gradonačelnik Grada Zagreba biraju se neposredno na izborima, tajnim glasovanjem na mandat od četiri godine. Općinski načelnici, gradonačelnici, župani i gradonačelnik Grada Zagreba imaju zamjenike koji se biraju zajedno i istovremeno, na isti način i po istom postupku.

Članak 3.

Pravo birati općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba imaju svi birači s prebivalištem na području jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave u kojoj se provodi izbor.

Članak 4.

Pravo biti biran za općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba imaju svi birači koji na dan raspisivanja izbora imaju najmanje 6 mjeseci prijavljeno prebivalište na području jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave u kojoj se provodi izbor.

Nitko ne može istovremeno biti kandidat i zamjenik kandidata.

Nitko se ne može istovremeno kandidirati u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Članak 5.

Mandat općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba izabranih na redovitim i na prijevremenim izborima traje do dana proglašenja službenih rezultata izbora novoga općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba.

Članak 6.

Redoviti izbori općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba održavaju se svake četvrte godine, istodobno s izborima za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Izbore raspisuje Vlada Republike Hrvatske odlukom kojom određuje datum njihova održavanja.

Od dana raspisivanja izbora do dana održavanja izbora ne može proteći manje od 30 ni više od 60 dana.

Članak 7.

Mandat općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba i njihovih zamjenika može prestati i prije isteka mandata, u skladu s odredbama zakona koji uređuju lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu.

Članak 8.

Ako mandat općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba prestane prije isteka mandata, raspisat će se prijevremeni izbori.

Prijevremeni izbori raspisat će se u roku od 60 dana od dana prestanka mandata.

Ako mandat općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba prestane u kalendarskoj godini u kojoj će se održati redoviti izbori, a prije njihova održavanja, u toj se jedinici lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave neće provesti prijevremeni izbori. Prava, obveze i odgovornosti općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba do provedbe redovitih izbora obnašat će zamjenik.

Ako mandat općinskog načelnika prestane opozivom, prestaje i mandat njegovom zamjeniku.

Ako mandat prestane i zamjeniku, Vlada Republike Hrvatske imenovat će povjerenika.

Povjerenik Vlade Republike Hrvatske obnašat će dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba do provedbe izbora.

Članak 9.

Općinski načelnik, gradonačelnik, župan i gradonačelnik Grada Zagreba i njihovi zamjenici za vrijeme obnašanja dužnosti ne mogu biti članovi predstavničkog tijela iste ili druge jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave.

Općinski načelnik, gradonačelnik, župan i gradonačelnik Grada Zagreba i njihovi zamjenici za vrijeme dok obnašaju dužnost ne mogu biti:

- Predsjednik Republike Hrvatske,
- predsjednik, potpredsjednik i član Vlade Republike Hrvatske,
- predsjednik, zamjenik predsjednika i sudac Ustavnog suda Republike Hrvatske,
- guverner, zamjenik guvernera i viceguverner Hrvatske narodne banke,
- glavni državni revizor i njegov zamjenik,
- pučki pravobranitelj i njegov zamjenik,
- sudac,
- glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske i zamjenik glavnoga državnog odvjetnika ili državni odvjetnik i zamjenik državnog odvjetnika,
- tajnik i zamjenik tajnika Hrvatskoga sabora,
- tajnik i zamjenik tajnika Vlade Republike Hrvatske,
- glavni tajnik Ustavnog suda Republike Hrvatske,
- tajnik Vrhovnog suda Republike Hrvatske,
- državni tajnik,
- pravobranitelj za djecu i njegov zamjenik,
- pravobranitelj za ravnopravnost spolova i njegov zamjenik,
- pomoćnik ministra,
- tajnik ministarstva,
- zamjenik državnog tajnika u središnjim državnim uredima,
- ravnatelj, zamjenik i pomoćnik ravnatelja državnih upravnih organizacija,
- predsjednik i zamjenik predsjednika Hrvatskog fonda za privatizaciju,
- ravnatelj i pomoćnik ravnatelja Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje,
- direktor, zamjenik i pomoćnik direktora Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje,
- rektor i prorektor sveučilišta,
- glavni državni rizničar,
- predstojnik ureda, ravnatelj agencije i direkcije Vlade Republike Hrvatske,
- ravnatelj zavoda kojeg imenuje Vlada Republike Hrvatske,
- dužnosnik u Uredu predsjednika republike kojeg imenuje Predsjednik Republike Hrvatske,
- pročelnik, službenik i namještenik u upravnim tijelima i službama iste ili druge jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave,
- član uprave trgovačkog društva u pretežitom vlasništvu jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave,
- ravnatelj i djelatnik ustanove kojoj je jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave osnivač.

Članak 10.

Osoba koja obnaša nespojivu dužnost ima se pravo kandidirati, a ako bude izabrana, mora prije preuzimanja dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba podnijeti ostavku na nespojivu dužnost.

Ako osoba iz stavka 1. ovoga članka ne podnese ostavku na nespojivu dužnost, neće moći preuzeti dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba.

Odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka primjenjuju se i na zamjenike općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba.

Članak 11.

Djelatne vojne osobe, službenici i namještenici u Oružanim snagama Republike hrvatske ne smiju se kandidirati za općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba ili njihove zamjenike.

Članak 12.

Jamči se sloboda opredjeljenja i osiguranje tajnosti glasovanja birača.

Birač je slobodan objaviti svoje glasačko opredjeljenje.

Nitko ne može biti pozvan na odgovornost zbog glasovanja ili zbog toga što nije glasovao.

II. KANDIDIRANJE

Članak 13.

Kandidate za općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba i njegova zamjenika mogu predlagati političke stranke registrirane u Republici Hrvatskoj.

Dvije ili više političkih stranaka mogu predložiti zajedničkog kandidata.

Političke stranke predlažu kandidate u skladu sa statutom ili posebnom odlukom.

Članak 14.

Birači mogu predlagati nezavisne kandidate za općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba i njihove zamjenike.

Članak 15.

Za pravovaljanost stranačkih i nezavisnih kandidatura potrebno je prikupiti:

- 50 potpisa birača za općinskog načelnika u općini do 1.000 stanovnika,
- 100 potpisa birača za općinskog načelnika u općini iznad 1.000 stanovnika,
- 500 potpisa birača za gradonačelnika grada s manje od 35.000 stanovnika,
- 1.000 potpisa birača za gradonačelnika grada s više od 35.000, a manje od 100.000 stanovnika,
- 2.000 potpisa birača za gradonačelnika grada s više od 100.000 stanovnika,
- 2.500 potpisa birača za župana,
- 5.000 potpisa birača za gradonačelnika Grada Zagreba.

Članak 16.

Potpisi birača prikupljaju se na propisanom obrascu.

U obrascu se, uz potpis birača, navodi ime, prezime, adresa prebivališta birača, te broj i mjesto izdavanja važeće osobne iskaznice.

Sadržaj i oblik obrasca propisuje Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Državno izborno povjerenstvo).

Članak 17.

Prijedlozi kandidatura moraju biti dostavljeni nadležnom izbornom povjerenstvu na propisanom obrascu u roku od 12 dana od dana raspisivanja izbora.

Članak 18.

U kandidaturi se navode ime i prezime kandidata i zamjenika, adrese prijavljenog prebivališta, te brojevi i mjesta izdavanja važećih osobnih iskaznica. Uz kandidaturu se dostavljaju očitovanja kandidata i zamjenika o prihvatanju kandidature. Očitovanja o prihvatanju kandidature ovjerava javni bilježnik ili nadležno izborno povjerenstvo.

Članak 19.

U kandidaturi se uz ime i prezime kandidata navodi naziv političke stranke ili koalicije koja predlaže kandidata.

Uz ime i prezime kandidata kojega predlažu birači navodi se »nezavisni kandidat«.

Članak 20.

Nadležno izborno povjerenstvo pri zaprimanju kandidature provjerit će je li kandidatura u cijelosti usklađena s odredbama ovoga Zakona i obvezatnim uputama Državnog izbornog povjerenstva.

Ako nadležno izborno povjerenstvo ocijeni da kandidatura nije podnesena u skladu s odredbom stavka 1. ovoga članka, pozvat će podnositelja da u roku od 48 sati ukloni uočene nedostatke.

Nadležno izborno povjerenstvo može podnositelju kandidature odrediti i kraći rok za uklanjanje nedostataka ako rok za kandidiranje istječe za manje od 48 sati.

Članak 21.

Ako kandidat ili zamjenik umre do isteka roka za kandidiranje, a prije objave zbirne liste, predlagatelj može predložiti drugog kandidata ili zamjenika bez obveze da prikupi i izbornom povjerenstvu dostavi obrasce s potpisima koji su, u skladu s odredbama ovoga Zakona, potrebni za pravovaljanost kandidature.

Članak 22.

Nadležno izborno povjerenstvo rješenjem će utvrditi koje su kandidature pravovaljane u skladu s odredbama ovoga Zakona i objavit će ih u javnim glasilima.

Nepravodobne i nepravovaljane kandidature nadležno izborno povjerenstvo rješenjem će odbaciti, odnosno odbiti.

Članak 23.

Nadležno izborno povjerenstvo utvrdit će i objaviti zbirnu listu pravovaljanih kandidatura u roku od 48 sati od isteka roka za kandidiranje.

Kandidature se na zbirnoj listi navode prema abecednom redu prezimena kandidata.

Članak 24.

Izborna promidžba počinje danom objave zbirnih lista kandidatura, a prestaje 24 sata prije dana izbora.

Kandidati imaju pravo u vrijeme izborne promidžbe iznositi i obrazlagati izborni program.

Kandidati imaju pravo na izbornu promidžbu pod jednakim uvjetima.

Članak 25.

Lokalna sredstva javnog informiranja dužna su svim kandidatima koji sudjeluju na izborima omogućiti iznošenje i obrazlaganje izbornog programa te nesmetano obavljanje izborne promidžbe, pod jednakim uvjetima.

Članak 26.

Na dan koji prethodi održavanju izbora i na dan izbora do zatvaranja biračkih mjesta (u daljnjem tekstu: birališta) u 19 sati, nije dopuštena izborna promidžba ni objavljivanje privremenih rezultata ili procjena rezultata izbora.

Na dan izbora dopušteno je ispitivati javno mnijenje i opredjeljenje birača, ali se rezultati ispitivanja ne smiju objavljivati do 19 sati.

Članak 27.

Pravo na naknadu troškova izborne promidžbe imaju kandidati koji na izborima dobiju najmanje 10% glasova birača od ukupnog broja birača koji su izašli na izbore.

Naknada troškova izborne promidžbe isplaćuje se iz proračuna jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave.

Članak 28.

Visinu naknade troškova izborne promidžbe utvrđuje Vlada Republike Hrvatske posebnom odlukom.

Vlada Republike Hrvatske odluku donosi najkasnije 20 dana prije dana održavanja izbora.

Odluka Vlade Republike Hrvatske objavit će se u »Narodnim novinama«.

Odluka se primjenjuje i na prijevremene izbore općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba.

Članak 29.

Izborna promidžba financira se iz vlastitih sredstava i iz darova domaćih fizičkih i pravnih osoba.

Kandidatima i zamjenicima kandidata zabranjuje se primanje donacija iz anonimnih izvora.

Članak 30.

Kandidati i zamjenici za pokriće troškova izborne promidžbe ne smiju primati darove u novcu, drugim sredstvima, ili uslugama od drugih država, političkih stranaka drugih država, stranih državljana, pravnih osoba drugih država, javnih trgovačkih društava, pravnih osoba s javnim ovlastima i trgovačkih društava u većinskom vlasništvu države, pravnih osoba u kojima Republika Hrvatska ili jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave ima većinsko vlasništvo nad dionicama, odnosno udjelima javnih i drugih ustanova kojih je osnivač Republika Hrvatska ili jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, udruga radnika i poslodavaca, udruga, zaklada i fundacija koje zastupaju ili predstavljaju državni dužnosnici ili dužnosnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravnih osoba s javnim ovlastima, vjerskih zajednica, humanitarnih i drugih neprofitnih udruga i organizacija, proračuna jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, trgovačkih društava u vlasništvu ili suvlasništvu jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave i ustanova kojima su osnivač država ili jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave.

U slučaju da su na račun kandidata ili zamjenika uplaćena sredstva suprotna odredbi stavka 1. ovoga članka, kandidat ili zamjenik je dužan o tome obavijestiti nadležno izborno povjerenstvo i odmah uplatiti sredstva u proračun jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave.

Članak 31.

Zabranjeno je uvjetovati pokretanje, financiranje ili dovršenje projekata u jedinici lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave glasovanjem za određenog kandidata.

Članak 32.

Kandidati i zamjenici kandidata su dužni najkasnije 7 dana prije dana održavanja izbora nadležnom izbornom povjerenstvu jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave dostaviti prijeteveno izvješće o izvorima i visini sredstava prikupljenih za financiranje izborne promidžbe.

Kandidati i zamjenici kandidata su dužni u roku od 14 dana od objave službenih rezultata izbora nadležnom izbornom povjerenstvu jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave dostaviti završno izvješće o izvorima i visini sredstava utrošenih za izbornu promidžbu.

Nadležno izborno povjerenstvo jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave objavit će cjelovito završno izvješće o izvorima i visini sredstava za izbornu promidžbu svih kandidata u lokalnom službenom glasilu i lokalnim sredstvima javnog priopćavanja.

III. IZBOR OPĆINSKOG NAČELNIKA, GRADONAČELNIKA, ŽUPANA I GRADONAČELNIKA GRADA ZAGREBA

Članak 33.

Općinski načelnik, gradonačelnik, župan i gradonačelnik Grada Zagreba biraju se većinskim izbornim sustavom u kojem cijelo područje općine ili grada, županije i Grada Zagreba čini jednu izbornu jedinicu.

Članak 34.

Općinski načelnik, gradonačelnik, župan i gradonačelnik Grada Zagreba biraju se većinom glasova svih birača koji su glasovali.

Za općinskog načelnika, gradonačelnika, župana ili gradonačelnika Grada Zagreba izabran je kandidat koji na izborima dobije više od 50% glasova birača koji su glasovali (prvi krug izbora).

Članak 35.

Ako niti jedan kandidat ne dobije većinu glasova u prvom krugu izbora, održat će se ponovljeni izbori (drugi krug izbora) četrnaesti dan nakon dana održavanja prvoga kruga izbora.

U drugom krugu izbora sudjeluju dva kandidata s najviše glasova u prvom krugu izbora. Ako drugi i treći kandidat na listi dobiju isti broj glasova, te se ne može utvrditi koji od njih ima pravo sudjelovati u drugom krugu izbora, izborni postupak ponovit će se u cijelosti.

Članak 36.

Ako jedan ili oba kandidat s najviše glasova u prvom krugu izbora odustanu od drugog kruga izbora, pravo sudjelovanja u drugom krugu izbora imat će sljedeći kandidati po broju glasova birača.

O odustajanju od drugoga kruga izbora kandidat daje pisanu izjavu nadležnom izbornom povjerenstvu u roku od dva dana od dana donošenja odluke o provedbi drugog kruga izbora. Izorno povjerenstvo dužno je o odustajanju izvijestiti bez odgode sljedećeg kandidata koji po broju glasova stječe pravo sudjelovanja u drugom krugu izbora.

Nadležno izorno povjerenstvo će u daljnjem roku od 24 sata objaviti koji kandidati po broju glasova sudjeluju u drugom krugu izbora.

Članak 37.

U drugom krugu izbora izabran je kandidat koji dobije veći broj glasova birača koji su glasovali.

Ako u drugom krugu izbora oba kandidata dobiju jednak broj glasova, izbori će se ponoviti u trećem krugu izbora s istim kandidatima na način i po postupku propisanom za drugi krug izbora.

Ako u trećem krugu izbora oba kandidata dobiju jednak broj glasova, izborni postupak ponovit će se u cijelosti.

Članak 38.

Ako jedan od kandidata koji ima pravo sudjelovati u drugom krugu izbora, umre u vremenu od prvoga kruga izbora do drugoga kruga izbora, izborni postupak ponovit će se u cijelosti.

Članak 39.

Kandidati koji sudjeluju u drugom krugu izbora odnosno u trećem krugu izbora imaju pravo na izbornu promidžbu u skladu s odredbama ovoga Zakona.

IV. TIJELA ZA PROVEDBU IZBORA

Članak 40.

Tijela za provedbu izbora su Državno izborno povjerenstvo te izborna povjerenstva u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i birački odbori imenovani za izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (u daljnjem tekstu: izborna tijela).

Članak 41.

Izbor općinskog načelnika provode općinsko izborno povjerenstvo i birački odbori.
Izbor gradonačelnika provode gradsko izborno povjerenstvo i birački odbori.
Izbor župana provode županijsko izborno povjerenstvo, općinsko, odnosno gradsko izborno povjerenstvo i birački odbori.
Izbor gradonačelnika Grada Zagreba provode Gradsko izborno povjerenstvo Grada Zagreba i birački odbori.

Članak 42.

Kada se izbori održavaju istodobno s izborima za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, neće se imenovati zasebna izborna tijela, već će ista izborna tijela provoditi sve izborne radnje.
Ista izborna tijela provode ponovljene i prijevremene izbore.

Članak 43.

Članovi izbornih povjerenstava i biračkih odbora, i zamjenici članova mogu biti samo osobe koje imaju biračko pravo i nisu kandidati na izborima.
Članovi izbornih povjerenstava i biračkih odbora, i zamjenici članova imaju pravo na novčanu naknadu za rad.
Visinu naknade utvrđuje Državno izborno povjerenstvo.
Odluka se primjenjuje i na prijevremene izbore općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba.

Članak 44.

Na imenovanje, sastav i djelokrug izbornih povjerenstava u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i biračkih odbora, primjenjuju se odredbe zakona koji uređuje izbor članova predstavničkih tijela, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

V. PROVEDBA IZBORA

Članak 45.

Glasovanje se obavlja na biralištima na području općine, grada i Grada Zagreba.
Biralište ne može biti u vjerskom objektu, objektu u vlasništvu, najmu, zakupu ili trajnom korištenju političke stranke te u prostorijama u kojima se poslužuju i konzumiraju alkoholna pića.

Članak 46.

Birališta određuje nadležno izborno povjerenstvo ovisno o broju birača i prostornoj udaljenosti, tako da se svim biračima osigura dostupnost biralištu i mogućnost da glasuju na

dan izbora.

Svako biralište ima redni broj koji određuje nadležno izborno povjerenstvo.

Popis birališta s naznakom koji će birači gdje glasovati, objavljuje se najkasnije osam dana prije izbora u javnim glasilima i na mjestima uobičajenoga javnog okupljanja građana.

Članak 47.

Za svako biralište određuje se posebna prostorija za glasovanje.

Biralište mora biti uređeno i opremljeno na način da se osigura tajnost glasovanja.

Za svako biračko mjesto odredit će se posebna prostorija za glasovanje uređena i opremljena na način koji osigurava tajnost glasovanja, u kojoj se mogu isticati samo državni simboli u skladu s Ustavom Republike Hrvatske i Zakonom o grbu, zastavi i himni Republike Hrvatske te zastavi i lenti Predsjednika Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 55/90.), kao što su grb Republike Hrvatske i zastava Republike Hrvatske te obilježja županija, gradova, odnosno općina sukladno njihovom statutu.

Članak 48.

Na svakom biralištu moraju biti istaknute zbirne liste kandidatura s imenima kandidata i zamjenika kandidiranih u jedinici lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave.

VI. GLASOVANJE I UTVRĐIVANJE REZULTATA GLASOVANJA

Članak 49.

Glasovanje se obavlja osobno glasačkim listićem na biralištu.

Glasački se listić tiska u državnoj tiskari pod neposrednim nadzorom Državnoga izbornog povjerenstva i označen je serijskim brojem.

Članak 50.

Glasački listić sadrži:

- redni broj kandidata,
- ime i prezime kandidata i zamjenika,
- naziv političke stranke ili koalicije koja je predložila kandidata i zamjenika, odnosno oznaku – nezavisni kandidat,
- serijski broj.

Kandidati se na glasačkom listiću navode abecednim redom prezimena kandidata i zamjenika kandidata.

Članak 51.

Glasovati se može samo za kandidate navedene na glasačkom listiću.

Glasački listić se popunjava zaokruživanjem rednog broja ispred imena i prezimena kandidata za kojega birač glasuje.

Članak 52.

Važeći glasački listić je listić iz kojeg se na siguran i nedvojben način može utvrditi kandidat za kojeg je birač glasovao.

Članak 53.

Nevažeći glasački listić je:

- nepopunjeni glasački listić,
- listić iz kojega se ne može sigurno i nedvojbeno utvrditi za koga je birač glasovao,
- listić na kome je birač glasovao za dva ili više kandidata.

Članak 54.

Glasovanje traje od sedam do devetnaest sati kada se birališta zatvaraju. Biračima koji se zateknu u redu na biralištu u devetnaest sati omogućit će se glasovanje.

Za vrijeme trajanja glasovanja na biralištu moraju biti prisutni svi članovi biračkog odbora ili njihovi zamjenici.

Članak 55.

Svatko je dužan poštivati red i mir na biračkom mjestu. Zabranjeno je provoditi izbornu promidžbu, zastrašivati, nagovarati ili na bilo koji drugi način utjecati na birače.

Članak 56.

Predsjednik biračkog odbora ovlašten je i dužan brinuti se o održavanju reda i mira za vrijeme glasovanja i poduzeti potrebne mjere da se narušeni red i mir ponovo uspostave.

Predsjednik biračkog odbora ovlašten je udaljiti s biračkog mjesta birača koji ometa i narušava red i mir ili otežava i onemogućava glasovanje drugih osoba.

Predsjednik biračkog odbora može zatražiti pomoć policije. Službene osobe policije od kojih je zatražena pomoć mogu na biralište unijeti oružje.

Članak 57.

Prije no što birač pristupi glasovanju, predsjednik biračkog odbora ili od njega ovlašteni član utvrđuje identitet birača na temelju važeće osobne iskaznice ili putovnice i provjerava je li birač upisan u popis birača.

Nakon što utvrdi identitet birača i ustanovi da je upisan u popis birača predsjednik biračkog odbora ili od njega ovlašteni član biraču uručuje glasački listić i dopušta mu da pristupi glasovanju.

Predsjednik biračkog odbora ili od njega ovlašteni član u popisu birača zaokruživanjem broja naznačuje da je birač dobio glasački listić i pristupio glasovanju.

Članak 58.

Ako predsjednik biračkog odbora ili od njega ovlašteni član utvrdi da birač nije upisan, neće mu se dopustiti glasovanje, osim ako birač potvrdom nadležnog tijela ne dokaže da ima pravo glasovati na tom biralištu a predsjednik ili drugi ovlašteni član biračkog odbora dužan je upoznati birača o načinu glasovanja s potvrdom.

Potvrda, na temelju koje je glasovao neupisani birač, predaje se prije glasovanja biračkom odboru i sastavni je dio izbornog materijala.

Glasovanje birača iz stavka 1. ovoga članka posebno se navodi u zapisniku o radu biračkog odbora.

Članak 59.

Birač koji zbog tjelesne mane ili stoga što je nepismen ne može samostalno glasovati, može na biralište doći s pismenom osobom koja će glasovati u njegovo ime, po njegovoj ovlasti i uputi.

Birač koji zbog teže bolesti, tjelesnog oštećenja ili opće nemoći ne može doći na biralište, obavijestit će o tome birački odbor. Predsjednik biračkog odbora odredit će dva člana biračkog odbora ili zamjenika člana koji će birača posjetiti i omogućiti mu da glasuje.

Biraču se mora osigurati tajnost glasovanja.

Glasovanje birača u skladu s odredbama stavka 1. i 2. ovoga članka posebno se navodi u zapisniku o radu biračkog odbora.

Članak 60.

Po završenom glasovanju birački odbor će najprije prebrojiti neupotrijebljene glasačke listiće i staviti ih u poseban omot koji će zatvoriti i zapečatiti.

Nakon toga, birački odbor utvrđuje, prema popisu birača, odnosno izvratku iz popisa birača i na temelju zapisnika, ukupan broj birača koji su glasovali, pristupa otvaranju glasačke kutije i prebrojavanju glasova.

Ako se prilikom prebrojavanja glasova na biralištu utvrdi da je broj glasova prema biračkom popisu veći od broja glasova po glasačkim listićima, vrijedi rezultat glasovanja po glasačkim listićima.

Ako se prilikom prebrojavanja glasova na biralištu utvrdi da je glasovao manji broj birača od broja glasova u glasačkoj kutiji, birački odbor se raspušta i imenuje novi, a glasovanje na tom biračkom mjestu se ponavlja nakon 14 dana. U slučaju ponavljanja glasovanja, rezultat se na tom biračkom mjestu utvrđuje u roku od 24 sata nakon ponovljenoga glasovanja.

Članak 61.

Kad birački odbor utvrdi rezultat glasovanja na biračkom mjestu, u zapisnik o radu zabilježit će:

- broj birača prema popisu birača, odnosno izvratku iz popisa birača,
- broj birača koji su pristupili glasovanju prema popisu, odnosno uz potvrdu,
- broj birača koji su glasovali izvan birališta,
- broj birača koji su glasovali na biralištu uz pomoć druge osobe,
- koliko je birača ukupno glasovalo,
- koliko je glasova dobio svaki kandidat te
- broj nevažećih glasačkih listića.

Članak 62.

U zapisnik o radu biračkog odbora unose se i sve druge činjenice važne za glasovanje.

Primjedbe na zapisnik mogu dati svi članovi biračkog odbora i zamjenici članova.

Zapisnik potpisuju svi članovi biračkog odbora.

Ako član biračkog odbora ili zamjenik člana odbije potpisati zapisnik, napraviti će se službena bilješka u zapisniku kojom će se utvrditi činjenica odbijanja potpisivanja i razlozi odbijanja, ako ih član biračkog odbora ili zamjenik člana navede.

Članak 63.

Zapisnik o radu i sav ostali izborni materijal birački odbor odmah dostavlja izbornom povjerenstvu općine, grada, odnosno Grada Zagreba, a najkasnije u roku od 12 sati od zatvaranja birališta.

Članak 64.

Izorno povjerenstvo utvrdit će rezultate glasovanja na biralištima na svom području najkasnije u roku od 24 sata od zatvaranja birališta.

Kod izbora župana, izorno povjerenstvo općine, odnosno grada dostavit će izborne rezultate na svom području, zajedno sa zapisnikom o radu, nadležnom županijskom izbornom povjerenstvu, na način i u roku koji mu ono odredi.

Članak 65.

O svom radu izorno povjerenstvo vodi zapisnik u koji će ubilježiti:

- broj birača upisanih u popis birača, odnosno izvadak iz popisa birača na svom području,
- broj važećih i broj nevažećih glasačkih listića,
- broj glasova koje je dobio svaki kandidat.

Članak 66.

Svaki član i zamjenik člana izbornog povjerenstva može staviti primjedbe na zapisnik.

Zapisnik potpisuju svi članovi izbornog povjerenstva.

Ako član izbornog povjerenstva ili zamjenik člana odbije potpisati zapisnik, napraviti će se službena bilješka u zapisniku kojom će se utvrditi činjenica odbijanja potpisivanja i razlozi odbijanja, ako ih član izbornog povjerenstva ili zamjenik člana navede.

Članak 67.

Rezultate izbora za općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba utvrđuje nadležno izorno povjerenstvo jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave na temelju rezultata glasovanja na svim biralištima u jedinici lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave.

Članak 68.

Kad izorno povjerenstvo utvrdi rezultate glasovanja, bez odgode će objaviti:

- broj birača upisanih u popis birača jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave,
- koliko je glasova dobio pojedini kandidat,
- koliko je bilo nevažećih glasačkih listića,
- ime i prezime kandidata koji je izabran za općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba,
- ime i prezime zamjenika kandidata koji je izabran za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba.

Rezultati izbora bez odgode se objavljuju u lokalnim sredstvima javnog priopćavanja, lokalnom radiju i novinama, te na oglasnoj ploči jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave.

VII. PRAVA I DUŽNOSTI PROMATRAČA

Članak 69.

Političke stranke, birači koji su predložili kandidate, nevladine udruge i međunarodne organizacije koje djeluju u Republici Hrvatskoj imaju pravo promatrati izbore. Pravo promatranja izbora obuhvaća naročito promatranje izborne promidžbe, posebno tiskanje i korištenje izbornog materijala, cjelokupnoga izbornog postupka, glasovanja, rada izbornih tijela i uvid u sav izborni materijal.

Članak 70.

Promatrač kojeg odredi politička stranka dužan je izbornom tijelu čiji rad promatra predočiti potvrdu političke stranke koja ga je odredila. Potvrdu izdaje i potpisuje osoba ovlaštena za zastupanje političke stranke, odnosno opunomoćenik kojega ta osoba ovlasti. Promatrač kojeg odrede birači koji su predložili nezavisnog kandidata dužan je izbornom tijelu čiji rad promatra predočiti suglasnost nezavisnog kandidata.

Članak 71.

Nevladine udruge koje namjeravaju promatrati provedbu izbora dužne su najkasnije u roku od dvadeset dana od dana raspisivanja izbora zatražiti odobrenje za promatranje rada izbornih povjerenstava i biračkih odbora od nadležnoga županijskoga izbornog povjerenstva. Državno izborni povjerenstvo odlučuje o izdavanju odobrenja za promatranje svog rada. Uz zahtjev za izdavanje odobrenja prilaže se rješenje o upisu u Registar udruga u prijepisu ili preslici. Odluku o zahtjevu nevladine udruge nadležno izborni povjerenstvo bez odgode dostavlja na adresu sjedišta udruge ili ovlaštenoj osobi udruge.

Članak 72.

Promatrač kojeg je odredila nevladina udruge kojoj je dopušteno promatranje izbora dužan je izbornom tijelu čiji rad promatra predočiti potvrdu nevladine udruge koja ga je odredila. Potvrdu izdaje i potpisuje osoba ovlaštena za zastupanje udruge, odnosno opunomoćenik kojega ta osoba ovlasti. U potvrdi se navodi broj i datum odobrenja za promatranje rada izbornog tijela te izborni povjerenstvo koje je odobrenje izdalo.

Članak 73.

Promatraču kojega je odredila međunarodna organizacija koja djeluje u Republici Hrvatskoj (strani promatrač) status stranog promatrača odobrenjem utvrđuje Državno izborni povjerenstvo. Prije početka praćenja izbornog postupka strani promatrači dužni su predsjedniku ili članu izbornog tijela čiji rad promatraju predočiti odobrenje iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 74.

Prije početka praćenja izbora promatrači su dužni predsjedniku ili članu izbornog tijela čiji će rad promatrati predočiti:

- promatrač političke stranke – potvrdu političke stranke koja ga je odredila,
- promatrač nevladine udruge – iskaznicu koju mu je izdalo nadležno izborno povjerenstvo,
- strani promatrač – iskaznicu koju mu je izdalo Državno izborno povjerenstvo.

Ako nadležno izborno povjerenstvo promatraču nevladine udruge, na temelju pravodobno podnesenog zahtjeva, nije izdalo iskaznicu, promatrač će se identificirati rješenjem nadležnoga županijskoga izbornog povjerenstva kojim je nevladinoj udruzi odobreno promatranje izbora i odlukom ovlaštene nevladine udruge o imenovanju promatrača.

Članak 75.

Za cijelo vrijeme promatranja promatrač je dužan nositi vidljivo istaknutu iskaznicu koju mu je izdalo nadležno izborno povjerenstvo.

Izborno tijelo čiji se rad promatra ne smije zabraniti promatranje, ali može ograničiti broj promatrača ako prostorni uvjeti ili drugi neotklonjivi razlozi ne dopuštaju istodobno promatranje svim promatračima.

Političkim strankama, biračima koji su predložili kandidate, nevladinim udrugama i međunarodnim organizacijama mora se omogućiti da imaju najmanje po jednog promatrača na biralištu ili pri izbornom tijelu.

Članak 76.

Promatrač ima pravo promatrati cjelokupni izborni postupak, glasovanje, rad izbornih tijela, te ima pravo uvida u sve izborne materijale.

Promatrač je za vrijeme promatranja dužan poštivati odredbe ovoga Zakona te pisane i usmene upute Državnoga izbornog povjerenstva, izbornih povjerenstava u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i biračkih odbora.

Izborna tijela dužna su svakom promatraču na jednak način i bez ograničenja omogućiti promatranje i praćenje svoga rada.

Članak 77.

Promatrač ima pravo biti nazočan radu izbornog povjerenstva za vrijeme održavanja sjednica, upozoravati na uočene nepravilnosti i tražiti njihovo otklanjanje.

Promatrač ima pravo davati pisane, obrazložene primjedbe na rad izbornog tijela. Primjedbe se prilažu zapisniku o radu izbornog tijela.

Promatrač ima pravo zahtijevati presliku ili prijepis zapisnika o radu izbornog tijela čiji je rad promatrao.

Članak 78.

Promatrač ne smije ometati rad izbornog tijela.

Predsjednik izbornog tijela usmeno će opomenuti promatrača koji ometa rad izbornog tijela.

Predsjednik izbornog tijela ovlašten je udaljiti promatrača, ako unatoč opomeni nastavi s ometanjem.

Članak 79.

Promatrač koji promatra rad biračkog odbora ima pravo biti nazočan radu biračkog odbora od pripremanja birališta prije otvaranja, za vrijeme glasovanja, prebrojavanja glasačkih listića i utvrđivanja rezultata glasovanja.

Promatrač ima pravo davati pisane, obrazložene primjedbe u zapisnik o radu biračkog odbora. Birački odbor dužan je primiti primjedb u promatrača, priložiti je zapisniku o radu biračkog odbora i o tome izdati potvrdu.

Članak 80.

Promatrač može pratiti predaju izbornog materijala od strane biračkog odbora nadležnom izbornom povjerenstvu.

Promatrač smije dolaziti i odlaziti s biračkog mjesta, ne remeteći postupak glasovanja i rad biračkog odbora.

Promatrač može biti nazočan glasovanju i prebrojavanju glasova, upozoravati na nepravilnosti i tražiti njihovo otklanjanje, te u zapisnik izbornog tijela stavljati primjedbe.

Promatrač ima pravo dobiti presliku zapisnika izbornog tijela čiji je rad promatrao.

Članak 81.

Promatraču nije dopušteno:

- odgovarati na upite birača. Promatrač je dužan birača koji mu se obrati uputiti predsjedniku ili članu biračkog odbora,
- nositi oznake, značke, fotografije, promotivni ili drugi materijal koji može utjecati na birače,
- tonsko ili videosnimanje rada izbornih tijela,
- aktivno ili pasivno utjecati na birače.

Promatrač ne smije biti kandidat na izborima.

VIII. TROŠKOVI ZA PROVEDBU IZBORA

Članak 82.

Sredstva za provedbu redovitih i prijevremenih izbora općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba osiguravaju se u proračunu jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave.

U financijskom planiranju i izradi proračuna za kalendarsku godinu u kojoj se održavaju redoviti izbori, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave su dužne osigurati sredstva za provedbu izbora.

Članak 83.

Sredstvima za provedbu izbora raspolaže izborno povjerenstvo jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave.

Izborno povjerenstvo određuje način korištenja sredstava, nadzire raspodjelu i trošenje sredstava te dodjeljuje sredstva biračkim odborima.

IX. ZAŠTITA IZBORNOG PRAVA

Članak 84.

Ustavni sud Republike Hrvatske obavlja nadzor ustavnosti i zakonitosti izbora općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba i rješava izborne sporove u skladu s odredbama Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske i odredbama ovoga Zakona.

Članak 85.

Prigovor zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja ili izbora mogu podnijeti političke stranke, kandidati i zamjenici kandidata, najmanje 100 birača ili najmanje 5% birača jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave u kojoj se provodi izbor.

Članak 86.

Prigovore zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja i izbora općinskih načelnika i gradonačelnika rješava županijsko izborno povjerenstvo.
Prigovore zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja i izbora župana i gradonačelnika Grada Zagreba rješava Državno izborno povjerenstvo.

Članak 87.

Prigovori zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja i izbora općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba podnose se nadležnom izbornom povjerenstvu u roku od 48 sati računajući od isteka dana kad je izvršena radnja na koju se stavlja prigovor.

Nadležno izborno povjerenstvo dužno je donijeti rješenje o prigovoru u roku od 48 sati od dana kada mu je dostavljen prigovor, odnosno od dana kada su mu dostavljeni izborni materijali na koje se odnosi prigovor.

Članak 88.

Ako nadležno izborno povjerenstvo, rješavajući o prigovoru, utvrdi da je bilo nepravilnosti koje mogu bitno utjecati na rezultate izbora, poništiti će radnje u postupku i odrediti da se radnje ponove u roku koji mora osigurati održavanje izbora na dan za koji su raspisani. Ako ne postoji mogućnost ponavljanja poništenih radnji iz prethodnog stavka ili ako se nepravilnosti odnose na postupak glasovanja, a bitno su utjecale na rezultat izbora, nadležno izborno povjerenstvo poništiti će izbore i odrediti rok u kojem će se održati ponovljeni izbori.

Članak 89.

Protiv rješenja nadležnoga izbornog povjerenstva može se pokrenuti izborni spor podnošenjem žalbe Ustavnom sudu Republike Hrvatske.

Žalbu mogu podnijeti političke stranke, kandidati i zamjenici kandidata, najmanje 100 birača ili najmanje 5% birača jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave u kojoj se provodi izbor.

Žalba se podnosi Ustavnom sudu Republike Hrvatske putem nadležnoga izbornog povjerenstva u roku od 48 sati od dana primitka pobijanog rješenja.

Ustavni sud će o žalbi odlučiti u roku od 48 sati od primitka žalbe.

Članak 90.

Prigovor i žalba u postupku zaštite izbornog prava ne odgađaju obavljanje izbornih radnji u skladu s ovim Zakonom.

Članak 91.

Na podneske i rješenja u postupku zaštite izbornog prava po odredbama ovoga Zakona ne plaćaju se pristojbe.

X. KAZNENE ODREDBE

Članak 92.

Novčanom kaznom od 3.000,00 kaznit će se za prekršaj:

– fizička osoba za provedbu izborne šutnje (članak 26.).

Novčanom kaznom od 10.000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se prekršaj:

– kandidat na izborima za povredu izborne šutnje (članak 26.).

Novčanom kaznom od 100.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se prekršaj:

– pravna osoba za povredu izborne šutnje (članak 26.).

Novčanom kaznom od 10.000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj:

– odgovorna osoba u pravnoj osobi za povredu izborne šutnje (članak 26.).

XI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 93.

Na dan početka primjene ovoga Zakona prestaje važiti odredba članka 38. Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (»Narodne novine«, br. 33/01., 10/02., 155/02., 45/03., 43/04., 40/05. i 44/05. – pročišćeni tekst).

Članak 94.

Odredbe članka 69. do 81. ovoga Zakona koje propisuju prava, obveze i odgovornost promatrača, te način njihova određivanja, primjenjuju se i na izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Članak 95.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, a primjenjuje se od dana stupanja na snagu odluke o raspisivanju prvih, sljedećih, redovitih izbora općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba.

Klasa: 015-01/05-01/11
Zagreb, 5. listopada 2007.

HRVATSKI SABOR
Predsjednik
Hrvatskoga sabora
Vladimir Šeks, v. r.